

**Symposium z okazji 50-lecia
Polskiego Towarzystwa Hydrobiologicznego
„Biomaniplulacja: osiągnięcia, porażki, perspektywy”
(Warszawa, 28 maja 2011 r.)**

„Polscy limnologzy i oceanologzy już od dawna odczuwali potrzebę zrzeszenia się w jednym towarzystwie naukowym, które mogłoby reprezentować żywotne interesy tej – stale rozwijającej się dziedziny nauki. Wyrazem tego były organizowane co kilka lat zjazdy naukowe, na których m.in. wysuwano potrzebę powołania do życia Polskiego Towarzystwa Hydrobiologicznego jako stowarzyszenia skupiającego w swych szeregach specjalistów i miłośników tej nauki” – napisał wiele lat temu o początkach Towarzystwa Zdzisław Mikulski, jeden z jego założycieli. Towarzystwo powołano do życia w 1960 roku, minęło zatem 50 lat od rozpoczęcia jego działalności

i z tej okazji pod koniec maja br. odbyło się jednodniowe sympozjum poświęcone intensywnie badanej w ostatnich dziesięcioleciach metodzie wykorzystywanej w procesie rekultywacji wód – biomanipulacji.

Sympozjum zostało zorganizowane przez Polskie Towarzystwo Hydrobiologiczne i Zakład Hydrobiologii Uniwersytetu Warszawskiego. Nad programem czuwali prof. Andrzej Prejs i prof. Piotr Dawidowicz, a nad organizacją dr Iwona Jasser i mgr Anna Sikora. W spotkaniu uczestniczyły 54 osoby, z których połowa przyjechała do Warszawy z ośrodków w całej Polsce. Wśród uczestników byli przedstawiciele ośmiu uniwersytetów, ponadto Instytutu Ochrony Przyrody oraz Centrum Badań Ekologicznych PAN, Instytutu Rybactwa Śródlądowego, a także Morskiego Instytutu Rybactwa oraz innych placówek państwowych i organizacji pozarządowych. W spotkaniu uczestniczyło też sześcioro członków założycieli Towarzystwa, dzisiaj emerytowanych pracowników naukowych: dr hab. Eugenia Grygierek, prof. Ewa Kamler, prof. Ewa Pieczyńska, dr hab. Eligiusz Pieczyński, dr Aniela Praszkiwicz i dr Jan Igor Rybak.

Program sympozjum objął pięć wykładów. Prof. Marcin Pliński z Zakładu Biologii i Ekologii Morza Uniwersytetu Gdańskiego opowiedział słuchaczom o burzliwych początkach Towarzystwa, przedstawił w skrócie jego 50-letnie dzieje, działalność naukową i wydawniczą oraz statystykę członkostwa. Prof. Maciej Zalewski z Europejskiego Regionalnego Centrum Ekohydrologii UNESCO w Łodzi zabrał zaś słuchaczy „w 80 przezroczy dookoła świata”, prezentując prowadzone na różnych kontynentach międzynarodowe projekty hydrobiomanipulacyjne. Dr Teresa Ozimek z Zakładu Hydrobiologii Uniwersytetu Warszawskiego mówiła o roli makrofitów w zabiegach biomanipulacyjnych – wpływie zagęszczenia makrofitów i struktury ich zespołów na różne parametry wody, o znaczeniu oddziaływań allelopatycznych na fitoplankton i efektach prowadzonych zabiegów manipulacyjnych. Dr Marek Jelonek z Instytutu Ochrony Przyrody PAN w Krakowie, współpracujący z Regionalnym Zarządem Gospodarki Wodnej w tym mieście, przedstawił osiągnięcia, problemy i perspektywy biomanipulacji w zbiorniku Dobczyce – zabiegów trwających od 23 lat, a rozpoczętych jeszcze przed zalaniem zbiornika. Podczas ostatniego wykładu prof. Piotr Dawidowicz z Zakładu Hydrobiologii Uniwersytetu Warszawskiego tłumaczył (w imieniu współautorów: prof. Z. Macieja Gliwicza i prof. Andrzeja Prejsa z tejże placówki), dlaczego manipulowanie jeziornymi łańcuchami pokarmowymi jest takie trudne, odwołując się do podstawowych zależności biologicznych i konkludując, że choć prace biomanipulacyjne nie doprowadziły do oczyszczenia jezior w stopniu, w jakim po nich tego oczekiwano, to dały klarowny obraz i wyjaśniły wiele mechanizmów odpowiedzialnych za stan wody w jeziorach. Pod względem naukowym można więc powiedzieć: sukces.

Podczas dyskusji zwracano uwagę na konieczność wykorzystania zdobytej przez dziesięciolecia wiedzy i doświadczeń poprzez włączenie się naukowców w procesy

decyzyjne w zarządzaniu zasobami wodnymi w kraju. Zaproponowano organizowanie tematycznych warsztatów, które prowadziłyby, w wyniku twórczych dyskusji, do formułowania pomysłów i konkretnych wniosków kierowanych dalej, m.in. do właściwych komisji parlamentarnych. Celowe mogłoby też być zademonstrowanie szerszej publiczności efektów zabiegów biomanipulacyjnych poprzez założenie stanowisk pokazowych. Wskazano też na potencjał leżący we współpracy biologów z inżynierami w realizacji poprawy stanu wód. Jak na to nie patrzeć, wydaje się, że perspektywy biomanipulacji wiążą się obecnie ze ściślejszą współpracą naukowców z innymi specjalistami.

Po części merytorycznej organizatorzy zaplanowali dla wszystkich uczestników rocznicowy obiad, smaczny i wyjątkowo obfity. Lampką wina wznieśliśmy zaś toast za wieloletniego badacza efektów manipulacji jeziornymi sieciami troficznymi, przechodzącego na emeryturę prof. Andrzeja Prejsa z Zakładu Hydrobiologii Uniwersytetu Warszawskiego.

Barbara Pietrzak